

КУЛЬТУРНАЯ ПАЛІТРА БЕЛАРУСІ

XIII Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур, які ўжо стаў адным з прыкметных брэндаў, сёлета пройдзе з 3 да 5 чэрвеня ў Гродне. На працягу трох дзён гасцей будзе чакаць насычаная праграма. На 17 падвор'ях прадставяць 31 нацыянальнасць, і кожная зможа заявіць пра сябе.

— Хочацца запрасіць гасцей і жыхароў краіны прыняць удзел у фестывалі нацыянальных культур. Мы бачым актуальнасць правядзення свята і як павялічылася да яго цікавасць, — адзначыла **начальнік упраўлення культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры Ірына КАРПОВІЧ**. — У горадзе збяруцца дзясяткі нацыянальнасцяў і прадэманструюць сваю культуру, традыцыі і звычаі. Такі фармат фестывалю адзіны ў нашай краіне, таму кожны раз з'яўляецца нешта цікавае, павялічваецца колькасць удзельнікаў. Спадзяёмся, падзея ў гэтым годзе загучыць зусім па-новаму і на-

дасць новых фарбаў фестывальнаму руху і турыстычнаму патэнцыялу Беларусі.

Упершыню сярод удзельнікаў — мангольская нацыянальнасць. І ў знак гэтай падзеі на алеі Сяброўства ў Каложскім парку з'явіцца новае дрэва. Акрамя гэтага, першы раз на фестывалі запрошаны прадстаўнікі беларусаў замежжа — калектывы з Санкт-Пецярбурга і Рыгі.

Урачыстае адкрыццё адбудзецца 3 чэрвеня вечарам. І аздобяць яго гала-канцэрт майстроў мастацтваў Беларусі і нацыянальных дыяспар «Агонь адзінства», піратэхнічнае шоу і выступленні хэдлайнераў. Таксама ў першы дзень мерапрыемства адбудзецца адкрыццё Дома рыбака па вуліцы Замкавай, які пабудаваны па прыняцце гістарычнага аднаўлення. На наступны дзень на беларускім падвор'і «Дамашні ачаг» калектывы і майстры народнай творчасці пакажуць культурныя асаблівасці беларускіх рэгіёнаў. Яшчэ наведвальнікаў будзе чакаць кінадворык, літаратурныя сустрэчы

і шэраг майстар-класаў. У гэты ж дзень запланавана адкрыццё тэматычнай скульптуры, прысвечанай фестывалю, на вуліцы Тэльмана.

Як і ў 2018 годзе, трэці дзень фестывалу будзе на Аўгустоўскім канале, дзе размесцяцца інтэрактыўныя і канцэртныя пляцоўкі свята. Шырока рытуяюцца прадстаўнікі пляцоўкі ад маладзёжнага аб'яднання БРСМ. Таксама тут 5 чэрвеня адкрыецца «Фестываль культуры ўсіх народаў», у межах якога згадаюцца эпизоды некаторых знакамітых фестываляў у культуры розных нацыянальнасцяў, а таксама наведвальнікі ўбачаць прэзентацыю вырабаў народных майстроў і цэнтраў рамёстваў Гродзенскай вобласці.

Фестываль нацыянальных культур праводзіцца з 1996 года (кожныя два гады). І, як адзначыла рэжысёр свята Агата Мацко, сёлета тут імкнуліся максімальна захаваць традыцыі, закладзеныя пачынальнікамі, але разам з тым надаць ім актуальнае і сучаснае гучанне.

Алена ДРАПКО.

У тэму

Упаўнаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Аляксандр РУМАК: «Сярод удзельнікаў фестывалю Нацыянальных культур у Гродне будуць прадстаўлены найбольш буйныя нацыянальныя меншасці, якія жывуць у нашай краіне. Паводле даных перапісу 2019 года, у Беларусі пражываюць прадстаўнікі 25 канфесій і 156 нацыянальнасцяў. У тым ліку рускія, украінцы, палякі, яўрэі, літоўцы, татары, ёсць прадстаўнікі нацыянальнасцяў, якія апынуліся ў міграцыйных патоках, напрыклад афганцы, палесцінцы, армяне, азербайджанцы і іншыя. Фестываль у Гродне — гэта добрая магчымасць прадставіць сваю нацыянальную культуру. За ўсімі дэлегацыямі будуць замацаваны арганізацыі і прадпрыемствы Гродзенскай вобласці, якія будуць дапамагаць нацыянальным у афармленні падворка. Гэта будзе сузор'е нацыянальных культур і вялікае свята для ўсіх жыхароў Беларусі».

ЛЯ ДЗВІНЫ І ПАЛАТЫ СТАЇЦЬ ГОРАД СВЯТЫ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.

— Я сам родам з Полацка, у мяне даўно пытаюцца: як жа так, палачанін, ужо больш 40 кніг-альбомаў зрабіў, а пра Полацк — ніводнай. Вось рукі дайшлі да малой радзімы, і на свет выйшла не адна, а адразу дзве кнігі. Яны на трох мовах: беларускай, рускай і англійскай, адна адну дапаўняюць.

— Чаму менавіта дзве?

— З-за колькасці эксклюзіўнага матэрыялу. Можна было б і чатыры зрабіць. Але і гэтыя дзве, у параўнанні з іншымі, досыць тоўстыя — 288 і 304 старонкі. У першай хацелася паказаць, як выглядаў горад у мінулыя стагоддзі. Кнігі ўтрымліваюць тэкст і не толькі фатаграфіі і паштоўкі, як звычайна ў маіх выданнях, але і шматлікія ўнікальныя артэфакты і дакументы. Усё, што там ёсць, — з маёй калекцыі, там шмат унікальных рэчаў. Не браў нічога з музеяў або архіваў.

апавед пра горад — духоўны і адукацыйны цэнтр, найбуйнейшы ва Усходняй Еўропе. З кнігі можна даведацца шмат цікавых фактаў пра княгіню Рагнеду, яе сыноў Ізяслава, якога празвалі Кніжнікам, і Яраслава Мудрага, пры якім быў складзены першы звод законаў «Руская праўда» — на 500 гадоў раней за Статут Вялікага Княства Літоўскага! У кнізе адлюстравана тэндэнцыя, якая прывяла да з'яўлення такіх асветнікаў сусветнага маштабу, як Еўфрасіння Полацкая і Францыск Скарына.

Нездарма ў XVI стагоддзі быў заснаваны Полацкі калегіум, які ў пачатку XIX стагоддзя пераўтварыўся ў Полацкую акадэмію — першую вышэйшую навучальную ўстанову на тэрыторыі нашай краіны. У тым жа будынку пазней адкрыўся Полацкі кадэцкі корпус, пераемнікам якога з'яўляецца Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт.

Расказваю і аб сваім гісторыка-асветніцкім праекце «У пошуках страчанага», які распачаўся на старонках выдання «СБ. Беларусь сегодня» і які падтрымлівае Выдавецкі дом «Звязда».

Праз фатаграфіі і ўнікальныя артэфакты альбомы паказваюць, як у Полацку перапляталіся развіццё навукі, адукацыі і асветніцтва. Напрыклад, можна ўбачыць парту XVIII стагоддзя з акадэміі, кнігі, шыткі, асабістыя рэчы...

Цяжка вылічыць нешта. Ёсць кніга, якую падпісаў і падарыў дырэктар кадэцкага корпуса генерал-маёр Тыртоў аднаму з вучняў. Набор алоўкаў заснавальніка рускай феналогіі, арнітолага, прафесара Дзмітрыя Нічыпаравіча Кайгародава, былога выхаванца Полацкага кадэцкага корпуса. Упрыгожаны каляровай эмаллю і пазалотай срэбныя пісьмовы прыбор яго сына, знакамітага мастака Анатоля Кайгародава. Даведнік акадэміі 1814 года з пералікам прадметаў, якія там вывучаліся. Першае грунтоўнае выданне «Жыцця Еўфрасінні Полацкай» 1781 года. Сувенірная картка з абедзеным меню кадэтаў 5 снежня 1903 года на французскай

мове: закускі, боршч, кансамэ прэнтаньер (суп з вясновай гародніны) з маленькімі піражамі, філе рыбы марлін, дзічына — заечына і рабчык, пламбір і кава... І такіх цікавых рэчаў безліч.

— **Колькі вы збіралі гэтую калекцыю?**

— Амаль паўстагоддзя — 47 гадоў.

— **А вам 57?**

— Так. Яна пачалася менавіта з Полацка. Потым распаўсюдзілася

добнай Ефрасінні. Там іх, прынамсі, шэсць.

— У кнізе шмат выяў цэркваў, якія не захаваліся. У тым ліку каменныя храмы Барысаглебскага манастыра XII стагоддзя. Велічны і адначасова паветраны Свята-Мікалаеўскі сабор першай паловы XVIII стагоддзя, страчаны помнік віленскага барока, а таксама яго ўнутраны выгляд...

Але тут не толькі будынкі, гарадскія краявіды: у абодвух альбомах шмат унікальных і вельмі цікавых дакументаў. Напрыклад, тастаменты XVI стагоддзя, медаль за ўзяцце горада Полацка

Стэфанам Баторыем у 1579 годзе... Такіх прадметаў адзінкі ў свеце. Я вельмі стараўся, каб кнігі пра Полацк захоплівалі тых, хто бярэ іх у рукі.

— **За партай Полацкай акадэміі з вашай калекцыі зручна сядзець?**

— За ёй стаялі. Яна цікавая, зробленая як секрэтэр. Падобная парта ёсць у Царскасельскім ліцеі, за такой вучыўся Пушкін. Стоячы пісаць больш зручна, так лепш захоўваецца пастава і лягчэй сканцэнтравана, а мяркуючы па пераліку прадметаў, якія вывучалі ў акадэміі, канцэнтрацыя патрэбная была значная.

— **Ці ёсць сярод размешчаных у кнізе калекцыйных прадметаў такі, за якім хаваецца асабістая гісторыя?**

— Фатаграфія 1930-х гадоў Івана Антонавіча Мацюшкіна з жонкай. Гэта мой дзед, ён быў першым дырэктарам Полацкага гісторыка-археалагічнага запаведніка.

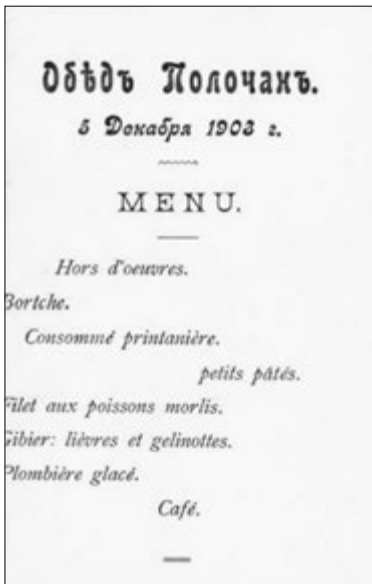
— **Дзед паўплываў на фарміраванне вашага захаплення?**

— Не магу сцвярджаць, бо яго не стала, калі я быў малы. Калі пачаў збіраць сваю калекцыю, ён ужо не працаваў. Але я тады збіраў усё: манеты, маркі, значкі, адкрыткі... Так, першыя полацкія адкрыткі мне трапіліся ў дзесяць гадоў. Гэта калекцыяны нельга назваць, але яны першыя.

— **Які быў Полацк у XIX стагоддзі?**

— Зялёным. Яго ўпрыгожвалі Сафійскі і Мікалаеўскі саборы, храмы Барысаглебскага манастыра. Галоўныя вуліцы былі брукаваныя, там і тратуары былі брукаваныя, на іншых вуліцах — драўляныя, іх мянялі кожны сезон. Гэта ўжо была не сталеца, але была веліч адчувалася: Замкавая гара, рака, вежы храмаў... Калі глядзіш на старыя адкрыткі, адчуваеш гэта. І мне хочацца перадаць такое адчуванне іншым людзям і наступным пакаленням. Таму і кнігі з'явіліся, і назвы ў іх такія: «Першая сталеца» і «Крыніца ведаў і асветы прамень». Гэта важная памятаць.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Першы альбом дазваляе ўбачыць, як выглядаў Полацк на старажытных абразях, гравюрах, літаграфіях, картах, фатаграфіях розных перыядаў. Завяршаецца гэты шэраг святкаваннем 1100-гадовага юбілею.

Другая кніга — «Полацк. Крыніца ведаў і асветы прамень» —

«Першы альбом дазваляе ўбачыць, як выглядаў Полацк на старажытных абразях, гравюрах, літаграфіях, картах, фатаграфіях розных перыядаў. Завяршаецца гэты шэраг святкаваннем 1100-гадовага юбілею».

на ўсю Беларусь. Праекту «У пошуках страчанага» ўжо 18 гадоў. Паступова захапленне перарасло ў работу. Таму ўжо больш за 40 кніг на дадзеную тэму, сотні выстаў, тысячы публікацый.

— **На адной з гравюр XIX стагоддзя, размешчанай у кнізе «Полацк. Першая сталеца», можна ўбачыць храмы горада са старажытнай іконы прапа-**

«Другая кніга — «Полацк. Крыніца ведаў і асветы прамень» — апавед пра горад — духоўны і адукацыйны цэнтр, найбуйнейшы ва Усходняй Еўропе. З кнігі можна даведацца шмат цікавых фактаў пра княгіню Рагнеду, яе сыноў Ізяслава, якога празвалі Кніжнікам, і Яраслава Мудрага, пры якім быў складзены першы звод законаў «Руская праўда» — на 500 гадоў раней за Статут Вялікага Княства Літоўскага!»